

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду на седници дана 26.9.2022. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње Марије Вићић Симић, под насловом: **„Правна природа међународних финансијских аранжмана“**. Након што смо прегледали и извршили оцену докторске дисертације, задовољство нам је да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

о оцени докторске дисертације

1. Основни подаци о кандидаткињи и дисертацији

1.1. Основни подаци о кандидаткињи

Марија Вићић Симић је рођена 30. маја 1990. године у Београду где је као носилац Вукове дипломе завршила основну школу „Филип Кљајић Фића“ и XIII Београдску гимназију (друштвено-језички смер).

Правни факултет Универзитета у Београду уписала је 2009. године, а завршила 4. јуна 2013. године са просечном оценом 9,93, на међународноправном смеру. Током све четири године студија је награђивана Светосавском похвалницом Правног факултета Универзитета у Београду. Током студија била је стипендиста Министарства просвете, Града Београда и Фонда за младе таленте „Доситеја“ Владе Републике Србије.

Током студија добила је награду Задужбине Милије Јовановића и Луке Теловића за најбољи студентски научно-истраживачки рад. Такође је добитник награде општине Стари град за усавршавање најбољих студената, постдипломаца и доктораната. Током студија израдила је 14 семинарских радова из разних области права одбрањених са одликом. Писањем научних радова из области међународног и привредног права и правне теорије бавила се и током ангажмана на Институту за право и финансије 2012. године.

Била је члан тима Правног факултета на међународном такмичењу из арбитражног права и права међународне продаје робе *XX Annual Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot* на којем је тим освојио 5. место у укупном пласману од 290 тимова из целог света, као и награду за једну од најбољих тужби академске 2013/14. године.

Мастер студије на Правном факултету Универзитета у Београду уписала је 2013. године на трговинскоправном модулу и међународноправном модулу, које је завршила 2014. односно 2015. године оба са просечном оценом 10,00. У оквиру мастер студија на трговинскоправном модулу под менторством проф. др. Небојше Јовановића одбранила је мастер рад на тему „Менични регрес“ и добила оцену 10, а рад је објављен као монографија у оквиру пројекта Правног факултета „Усклађивање пословног права Србије са правом Европске Уније“, док је на међународноправном модулу под менторством проф. др. Бојана Милисављевића одбранила мастер рад на тему „Правна природа и дејства уговора закључених у оквиру Париског клуба“.

По окончању мастер студија уписала је докторске студије на Правном факултету Универзитета у Београду 2015. године, привредноправна научна област, с тим да је 2017. године променила област интересовања у пољу научног истраживања и тему доктората прешавши на међународноправну научну област. На докторским студијама положила је испите из предмета Методи научноистраживачког рада и вештине (9), усмени докторски испит – I део из предмета: Међународно јавно право (10), Међународно право људских права (8) и Право европских интеграција (10), као и усмени докторски испит – II део из предмета: Дипломатско и конзуларно право (10) и Право међународних организација (10), такође је одбранила семинарски рад под називом „Имунитет међународних финансијски институција са освртом на случај *Jam et al* против Међународне финансијске корпорације“ и септембра 2020. године одбранила пројекат докторске дисертације на тему „Правна

природа међународних финансијских аранжмана“. Тиме је испунила услове да пријави тему докторске дисертације.

Од 2013. до 2014. године је била ангажована као демонстратор на предмету међународно привредно право на Економском факултету Универзитета у Београду, а током академске 2014/15. је држала вежбе из пословног права на Београдској банкарској академији. Упоредо са тим била је волонтер и практикант у неколико београдских адвокатских канцеларија које се баве привредним правом.

Од јуна 2015. године обавља приправнички стаж у адвокатском ортачком друштву Карановић & Николић (сада Карановић & Партнери) из Београда, на пракси код адвоката Драгана Карановића.

Правосудни испит је положила маја 2017. године са одликом, а адвокатски испит септембра 2017. године пред испитном комисијом Адвокатске коморе Београда. Новембра 2017. године уписује се у именик адвоката Адвокатске коморе Београда.

Тренутно је адвокат у Београду у сарадњи са адвокатским ортачким друштвом Карановић & Партнери из Београда на позицији старијег сарадника. Као адвокат бави се правом банкарског пословања и финансија. Заступа и саветује клијенте претежно из банкарског и финансијског сектора на прекограничним финансијским трансакцијама (кредитним трансакцијама, финансирањима уз обвезнице, пројектног финансирања, финансирања аквизиција), али и у регулаторним поступцима пред Народном банком Србије у вези са стицањем учешћа, капитала, права гласа регулисаних друштава као што су банке, друштва за осигурање, друштва за финансијски лизинг, платне институције и институције електронског новца. Бави се и пружањем правног саветовања у области девизног пословања и платног промета, тржишта капитала и инвестиционих фондова, тржишта финансијских деривата. Такође је учествовала и у трансакцијама продаје банкарских портфолија.

Говори енглески језик, а служи се француским и руским језиком.

Области посебног интересовања кандидаткиње су међународно јавно право, право међународних организација, банкарско и берзанско право.

Удата је и мајка једне девојчице.

У досадашњем научноистраживачком раду кандидаткиња је написала 17 научних радова, и то 2 рада у часопису категоризације М24 и 7 радова у часописима категоризације М51, како следи:

1. „Територијална примена Закона о дигиталној имовини“, прихваћен за објављивање у Зборнику радова Удружења правника у привреди, 2022;
2. „Нови Закон о тржишту капитала – хармонизација са MiFID 2“, Европско законодавство, 77-78/2022, стр. 125-139;
3. „Правна регулатива трговине OTC (Over-The-Counter) финансијским дериватима“, Страни правни живот, 2/2021, стр. 215-230;
4. „Имунитет међународних финансијских организација с освртом на случај Jam Et Al. против Међународне финансијске корпорације (IFC), Зборник радова Унификација права и правна сигурност, Копаоничка школа природног права Слободан Перовић, Том III/децембар 2020, стр. 379-396;
5. „Република Србија као уговорна страна ISDA оквирног уговора о финансијским дериватима“, Право и привреда 2/2020, стр. 329-343;
6. „Проблем учешћа запослених у програмима улагања које нуде иностране компаније“, Право и привреда 4-6/2019, презентација на XXVIII Сусрету Правника у привреди Србије, Златибор, мај 2019, стр. 380-394;
7. „Имплементација Трећег енергетског пакета ЕУ у српске прописе о енергетици“, коауторски рад са Катарином Томић, Европско законодавство 68/2019, стр. 93-105;
8. „Директива 2002/47/EZ о уговорима о финансијском обезбеђењу и Закон о финансијском обезбеђењу Републике Србије“, Европско законодавство 66/2018, стр. 143-157;
9. „Уговори закључени у оквиру Париског клуба поверилаца“, Безбедност I/2018, стр. 145-160;

10. „Електронски новац у платном промету Републике Србије“, Право и привреда 2016, вол. 54, бр. 4-6, презентација на XXV Сусрету Правника у привреди Србије, Врњачка Бања, мај 2016, стр. 386-401;
11. „Проблематични кредити у Републици Србији и стратегије за њихово превазилажење – европске препоруке и модели“, Усклађивање пословног права Србије са правом ЕУ (2015), 2015, стр. 523-537;
12. „Комерцијални кредити према Закону о девизном пословању Републике Србије“, Право и привреда, 2015, вол. 53, бр. 10-12, стр. 79-95;
13. „Регулатива општих услова пословања банака у Преднацрту Грађанског законика“, Право и привреда, 2015, вол. 53, бр. 4-6, презентација на XXIV Сусрету Правника у привреди Србије, Врњачка Бања, мај 2015, стр. 732-748;
14. „Укључење општих услова пословања у уговоре о међународној продаји робе“, награда Задужбине Миливоја Јовановића и Луке Теловића, Страни правни живот, 2015, 1/2015, стр. 259-275;
15. „Менични регрес“, мастер рад објављен у оквиру пројекта „Усклађивање пословног права Србије са правом Европске Уније“, Правни факултет Универзитета у Београду, јануар 2015, стр. 1-77;
16. „Бланко меница као средство обезбеђења потрошачког кредита“, Право и привреда, 2014, бр. 7-9/2014, презентација на XXIII Сусрету Правника у привреди Србије, Врњачка Бања, септембар, 2014, стр. 391-407.

1.2. Основни подаци о дисертацији

Докторска дисертација Марије Вићић Симић под насловом: „Међународни финансијски аранжмани“ садржи 336 страница основног текста и обликована је у свему у складу са важећим Упутством о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду од 13.11.2019. године (формат А4, маргине 20mm, проред подешен на 1 ред, фонт *Georgia*, величина писма основног текста 12 типографских

знакова). Дисертација садржи насловну страницу на српском и енглеском језику, страницу са информацијама о менторима и члановима комисије за одбрану докторске дисертације, страницу са изјавама захвалности, по две странице са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, 9 страница садржаја, текст рада по поглављима, 30 страница списка коришћене литературе од укупно 401 библиографске јединице на српском, хрватском, енглеском и француском језику, биографију (три странице), изјаву и ауторству, изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјаву о коришћењу (укупно четири странице).

Докторска дисертација подељена је на следеће целине: Увод у појам и значење међународних финансијских аранжмана, шест поглавља: 1. поглавље - „Субјекти међународних финансијских аранжмана“. 2. поглавље - „Међународни финансијски аранжмани као међународни уговори“, 3. поглавље - „Поделе међународних финансијских аранжмана“, 4. поглавље - „Анализа правне природе међународних финансијских аранжмана“, 5. поглавље - „Правне последице повреде међународних финансијских аранжмана“ и 6. поглавље - „Анализа позитивноправних прописа Републике Србије из угла међународних финансијских аранжмана“ и Закључак.

У складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду од 20.06.2018. године, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ проверила је оригиналност докторске дисертације коришћењем софтвера *iThenticate*. Индекс сличности износи 21% а све друге појединачне сличности са другим објављеним текстовима износе мање од 11% и у једном случају 1 %. Ментори проф. др Бојан Милисављевић и проф. др Татјана Јованић су, на основу увида у извештај, дали позитивну оцену докторске дисертације, утврдивши да је наведени индекс сличности последица цитирања, упућивања на правне прописе, коришћења општих места и података и библиографских података о коришћеној литератури.

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет докторске дисертације представља истраживање правне природе међународних финансијских аранжмана и дефинисање правних оквира у којима овакве аранжмане треба посматрати, те дефинисање конкретних правних питања (као што су питања у вези са правима и обавезама уговорних страна, одговорности уговорних страна, решавање спорова) који се због своје хибридне, јавно-приватне природе, могу и често се у пракси двоструко и неконзистентно тумаче. Појам међународних финансијских аранжмана као такав није дефинисан у правној теорији. Кандидаткиња сматра да је он последица праксе у којој су аранжмани финансирања на међународном нивоу веома учестала и континуирана појава. Проблематика која се јавља када су овакве конструкције у питању јесте што је њихова правна природа двојака – субјекти ових аранжмана субјекти су међународног права (државе, самостално, уједињене у окриљу међународних организација или иступајући преко свог посебног ентитета који има улогу финансијера, као нпр. државне развојне банке, суверени фондови и сл.) и најчешће диктирају форму ових аранжмана. Међутим, њихова суштина је комерцијална, што захтева примену приватноправних института на односе субјеката међународног права. Поставља се питање у којој мери је то оправдано и где се треба повући граница између јавне и приватне сфере ових аранжмана, те како оне коегзистирају.

Циљ ове докторске дисертације је да дефинише појам међународних финансијских аранжмана и постави правна правила која треба применити у њиховој практичној анализи, одређених превасходно у односу на субјекте и врсту аранжмана, те да пружи прегледну анализу правила међународног јавног и привредног права примењивих на међународне финансијске аранжмане који утичу на њихову хибридну правну природу. Циљ је да дефинисана правна правила и правна природа послуже не само као теоријска расправа, већ и као практични водич приликом структурирања ових аранжмана, да помогне самим учесницима, али и правницима практичарима. На крају, најважнији циљ је да ово истраживање буде корисно штиво за светске стручњаке приликом формулисања различите врсте међународних правних правила која би регулисала или даље уређивала ову материју.

Циљ дисертације је оправдан будући да је резултат истраживања у складу са њим, а то је да установљавање и дефинисање појма међународних финансијских аранжмана на униформан начин до сада непознат у теорији и пракси, а затим образлагање хибридне правне природе овог појма и успостављање примењивих правила и института. Предности које можемо постићи су многобројне: стране учеснице ће са већом извесношћу улазити у ове аранжмане, правна саветовања у овој области биће униформнија, границе унутрашњих права и њихова коегзистенција са правилима међународног јавног права биће јасно дефинисана.

Сматрамо да је ова појава неоправдано занемарена у правној теорији, иако је била предмет многих економских, финансијских, политичких, па чак и математичких расправа. Та мултидимензионалност појаве коју називамо међународним финансијским аранжманима доприноси бољем разумевању њихове правне природе, а дефинисање њихове правне природе може да буде од значаја и за разумевање и анализу појма и на пољу тих других наука, пре свега економије и политике.

Дакле, резултат који очекујемо јесте да појам међународних финансијских аранжмана након ове дисертације постане препознатљив за почетак у домаћој теорији и пракси и да њихово правно регулисање постане униформно. У том смислу ова дисертација ће представљати један прегледан научни рад, али и рад са оригиналним решењима и поставком правних проблема за које кандидаткиња нуди у теорији утемељена практична решења.

Резултат који се постиже овом дисертацијом јесте да ова дисертација послужи и допринесе судској пракси и резонувању судова и других тела надлежних за решавање спорова у случају спорова по основу ових аранжмана. Сматрамо да је овај резултат једноставно остварив јер треба да настане као последица дубинске и систематске анализе различитих правних правила и њиховом синтетисању како би се један хибридни институт уједначено објаснио и ставио у предвидиве оквире.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Полазећи од претходно описаних предмета и циљева истраживања, у докторској дисертацији пошло се у тестирање седам хипотеза. У истраживању се пошло од следећих хипотеза:

- I. Субјекти међународног права улазе у различите врсте финансијских аранжмана како би се подстакло и тежило постизању финансијске стабилности и једнакости у међународном окружењу. Ти финансијски аранжмани најчешће имају хибридну правну природу будући да доминирају и елементи међународног јавног и привредног права.

Постизање финансијске стабилности и једнакости у међународном окружењу кроз финансијске аранжмане хибридне јавноприватне правне природе је неопходно како би се избалансирани односи једнаких неповредивих учесника у овим аранжманима – држава као носилаца суверене власти. Пак, разлике се приказују кроз њихов различит финансијски положај и политичку доминацију, што симулира однос кредитора и дужника на терену приватног права. Кандидаткиња сматра да је симулација таквог односа неопходна да би се циљ финансијског аранжмана реализовао, али да се мора водити рачуна о капацитету дужника који је такође држава и иако економски слабија у датом тренутку, треба да ужива исти положај као његов финансијски стабилнији поверилац. Такође, односи у међународним финансијским аранжманима теже да буду неједнаки и неизбалансиран и упркос томе што су учесници аранжмана субјекти међународног права. То се најбоље огледа у принципу условљености који се базира на низу услова за финансирање које повериоци пружају дужничкој страни (нпр. у виду спровођења одређених формалних поступака, реформе законодавства, еколошких стандарда и сл.).

- II. Финансијски аранжмани који у основи почивају на дужничко-поверилачком односу где поверилачка страна диктира услове аранжмана као економски јача уговарају се између држава (било директно било посредством међународних организација) што доводи у питање важење максиме *par in parem non habet imperium*.

Из претходног логички долазимо до следеће хипотезе која се базира на чињеници да су финансијски аранжмани у основи почивају дужничко-поверилачки односи где поверилачка страна диктира услове аранжмана као економски јача који се уговарају између држава (било директно било посредством међународних организација). Диктирање услова и контрола поступања једне државе у улози повериоца као економски јаче, кандидаткиња сматра да доводи у питање важење максиме *par in parem non habet imperium*. Међутим, кандидаткиња сматра да и у финансијским аранжманима морају да постоје механизми да се наведена максима одбрани и да мешовита природа ових аранжмана није довољно оправдање за одступање од једног опште прихваћеног правила међународног права.

III. Међународни финансијски аранжмани имају хибридную правну природу – учесници ових аранжмана су државе или ентитети сачињени од држава, што им даје јавноправни карактер, али су њихови уговорни односи комерцијалне природе и током трајања тих односа државе се понашају као комерцијални субјекти.

Хипотеза да међународни финансијски аранжмани имају хибридную правну природу јер су учесници ових аранжмана државе као носиоца суверене власти или ентитети сачињени од држава такође носилаца суверене власти, оправдава јавноправни карактер ових аранжмана који се и формално исказује кроз најчешћу форму (доминантних) одређених врста међународних финансијских аранжмана (као што су на пример кредитни аранжмани, гаранцијски аранжмани, и слично). С друге стране, уговорни односи страна финансијских аранжмана су комерцијалне природе, што доводи до тога да се државе као субјекти међународних финансијских аранжмана понашају као комерцијални субјекти. На примеру кредитног аранжмана можемо рећи да се ово пре свега огледа у чињеници да се кредит даје под одређеним комерцијалним условима отплате, уз одговарајућу камату, наплату трошкова, наметање обавеза чињења (нпр. кроз разне врсте информисања зајмодавца) или уздржавања од чињења (нпр. ексклузивност уласка у уговоре исте или сличне врсте са осталим кредиторима, промене на имовини и сл.). Из наведеног долазимо до закључка да природа ових аранжмана мора остати хибридна иако више нагиње јавноправној природи, али да одређена разграничења и дефинисања могу помоћи у разумевању ових аранжмана и њиховој анализи у пракси.

- IV. Поступање државе у приватноправном својству, делујући *iure gestionis*, не може бити до краја и у потпуности одвојено од њеног поступања у јавноправном својству, делујући *iure imperii*. Поступања државе у овим различитим улогама, некада није довољно да одреди природу правног посла којем држава приступа.

Кандидаткиња сматра да поступање државе у приватноправном својству, делујући *iure gestionis*, не може бити до краја и у потпуности одвојено од њеног поступања у јавноправном својству, делујући *iure imperii*, те да поступања државе у овим различитим улогама, некада није довољно да одреди природу правног посла којем држава приступа. Иако има и опречних мишљења у литератури, али и оних који ће подржати овај став, јавноправно и приватноправно својство државе су неодвојиве целине једног целог и не могу се посматрати у потпуности изоловано. Стога, кандидаткиња сматра да је ова два пола својства државе потребно помирити, а не међусобно искључивати, како би се одговарајући однос по питању финансирања између држава могао ваљано обликовати. Ипак кандидаткиња сматра да се мора дати у неку руку једнозначан одговор по питању правне природе ових аранжмана и она се опредељује да то буде јавноправна природа.

- V. Међународни финансијски аранжмани се најчешће формализују као међународни уговори, али права и обавезе уговорних страна имају комерцијални карактер.

Кандидаткиња сматра да се међународни финансијски аранжмани најчешће формализују као међународни уговори, али права и обавезе уговорних страна имају комерцијални карактер јер је неопходно уредити однос између две државе (укључујући и различите форме у којима те државе могу да иступају) правним актом високе правне снаге као што је међународни уговор, те да је и сврха ових аранжмана јавноправна пре него приватноправна. С друге стране комерцијални карактер диктира сама природа конкретног посла с обзиром на то да је у питању финансирање. Са тим у вези потребно је помирити форму и садржину на одговарајући начин који ће странама учесницима дати најефикаснију заштиту. До конфузије долази због чињенице да форма међународног уговора подразумева примену међународног права. У смислу опсега међународног права, њега не могу сачињавати локална законодавства која уређују уговорне односе по питању

неке комерцијалне трансакције, а правила међународног права нису адекватна да до детаља испрате овакве врсте правних послова. Зато кандидаткиња поставља јасне и свима прихватљиве границе када је у питању примена права на међународне финансијске аранжмане.

- VI. Својство субјеката међународних финансијских аранжмана – држава као носилаца суверене власти, оправдава употребу правила међународног права и општеприхваћених правних начела на тај уговорни однос. Међутим, државе често договарају примену правила приватног права будући да су комерцијални услови међународних финансијских аранжмана много подобнији да буду предмет анализе приватног (трговинског/привредног) права.

Наставно на претходну хипотезу, кандидаткиња тврди да својство субјеката међународних финансијских аранжмана – држава, оправдава употребу правила међународног права и општеприхваћених правних начела на тај уговорни однос. Ова тврдња може наићи на оспоравања у теорији када држава иступа у приватноправном својству, дакле мимо своје суверености, што је у овом случају упитно. С друге стране прихвата се да државе често договарају примену правила приватног права будући да су комерцијални услови међународних финансијских аранжмана много подобнији да буду предмет анализе приватног (трговинског/привредног) права, што такође кандидаткиња сматра оправданим, али мисли да се мора јасно назначити шта употреба приватноправних института на комерцијални однос две државе које иступају у својству носилаца сопственог империјума значи у пракси и какве импликације има по одговорност државе.

- VII. Међународни финансијски аранжмани могу да егзистирају кроз своју двојаку јавно-приватну правну природу, али је неопходно препознати и дефинисати и једне и друге елементе како би међу самим субјектима међународних финансијских аранжмана било неспорно на правила које природе се они обавезују, као и да би анализа међународних финансијских аранжмана у случају спора била доследна и допринела стварању унификоване праксе и правне сигурности.

Самим тим кандидаткиња до последње хипотезе да међународни финансијски аранжмани могу да егзистирају кроз своју двојаку јавно-приватну правну природу, али је неопходно препознати и дефинисати и једне и друге елементе како би међу самим субјектима међународних финансијских аранжмана било неспорно на правила које природе се они обавезују, као и да би анализа међународних финансијских аранжмана у случају спора била доследна и допринела стварању унификоване праксе и правне сигурности. Уколико оваквог закључка изостане, остаје се у пољу конфузије овог хибридног института који је кандидаткиња назвала међународни финансијски аранжман. Тиме се оставља могућност различитог тумачења и разумевања ових односа, што може довести и до различите реакције унутрашњих највиших судова држава приликом заузимања става о уставности одређених међународних уговора која садрже одступања од унутрашњих правних правила. Због тога кандидаткиња сматра да унификовање приступа тумачењу међународних финансијских аранжмана може значајно да допринесе стварању правне сигурности и извесности државама када ступају у овакве односе. Узевши у обзир учесталост ових аранжмана и њихову историјски континуирану присутност, кандидаткиња сматра да је процес унификације неопходан.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње Марије Вићић Симић под насловом: „Правна природа међународних финансијских аранжмана“, састоји се од увода, шест међусобно повезаних поглавља, закључка и списка литературе.

У овој дисертацији кандидаткиња покушава да испита правну природу међународних финансијских аранжмана. У првом делу рада кандидаткиња се бави анализом субјеката међународног права који су истовремено и субјекти међународних финансијских аранжмана. Кандидаткиња даје приказ основних елемената и правила која се примењују на поменуте субјекте.

У другом делу дисертације кандидаткиња се бави анализом међународних уговора с обзиром на то да велики број међународних финансијских аранжмана има форму међународних уговора.

У трећем делу дисертације кандидаткиња представља своје виђење међународних финансијских аранжмана, дефинише их и представља њихове основне елементе и карактеристике. Кандидаткиња прави поделу међународних финансијских аранжмана према њиховој сврси и према њиховој врсти. Према сврси међународни финансијски аранжмани деле се на макроекономске (монетарне и сличне) међународне финансијске аранжмане и инвестиционе (пројектне) међународне финансијске аранжмане који су у фокусу кандидаткињине анализе. Даље кандидаткиња прави поделу међународних финансијских аранжмана према њиховој врсти. Кандидаткиња сматра да су типични облици међународних финансијских аранжмана међународни кредитни аранжмани, међународни гаранцијски послови, послови бесповратних давања, а да су други појавни облици који имају примесе међународног финансирања послови издавања државних дужничких хартија од вредности, те послови са финансијским дериватима и послови улагања. Кандидаткиња сваки од ових послова понаособ анализира, а за поједине (водеће и према врсти доминантне и типичне) међународне финансијске аранжмане даје приказе практичних реалних примера аранжмана које је закључивала Република Србија.

У четвртом делу дисертације кандидаткиња се бави кључним питањем – синтезом наведених елемената и представља елементе који преовлађују – међународноправне или приватноправне и покушава да да једнозначан одговор, а то је каква је природа међународних финансијских аранжмана.

У петом делу дисертације кандидаткиња се бави питањем међународне одговорности за повреде обавеза из међународних финансијских аранжмана. Управо је реч о међународној одговорности јер је кандидаткиња става да је природа међународних финансијских аранжмана у претежној мери међународноправна, а не приватноправна. Кандидаткиња детаљно даје приказ правила о одговорности држава и међународних (финансијских) организација у међународном јавном праву, те се бави питањем имунитета истих такође у детаље. Кандидаткиња се и бави повредама појединачних међународних финансијских аранжмана, те како долази до одговорности у случају тих конкретних

повреда. На крају, кандидаткиња се бави и питањем решавања спорова у међународним финансијским аранжманима кроз приказ онога што је уговорано у пракси, али и онога што би требало да буде став теорије.

У шестом делу дисертације кандидаткиња се бави анализом позитивноправних прописа Републике Србије који би могли да буду од значаја за међународне финансијске аранжмане било у случају да је њихова правна природа приватноправна, било у сваком случају када је реч о процедуралним и регулаторним правним правилима.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Кандидаткиња је овом дисертацијом отворила истраживање једне нове теоријске појаве која у пракси већ дуго егзистира на један аналитичан начин, служећи се различитим методама. Кандидаткиња није само дала одговоре на питање шта је правна природа међународних финансијских аранжмана, већ их је и представила, класификовала и анализирали, и то како на теоријској тако и на практичној основи.

Иако је кандидаткиња заузела јасан став по питању правне природе међународних финансијских аранжмана, могућности другачијих тумачења не могу бити искључени докле год су добро аргументовани. Такође, кандидаткиња не пориче оно што је изнето у полазним хипотезама, а то је да је суштински природа ових аранжмана хибридна, односно да они егзистирају и у међународном јавном и у приватном праву на одређене посебне начине. Сама чињеница да настају између суверених субјеката, међународни финансијски аранжмани нагињу ка међународном јавном праву, али њихова природа јесте и остаје комерцијална. Стога је кандидаткиња користила двоструки тест установљавања правне природе и правне сврхе ових аранжмана. Иако је природа сврстана у приватноправну, сврха је остала јавноправна, што је било довољно за опредељење ових аката као јавноправних будући да се у случају сумње да ли је одређени акт јавноправни или приватноправни прибегава јавноправној класификацији истог. Нарочито је значајан део у коме кандидаткиња приказује поделу међународних финансијских аранжмана кроз коју смо видели који се све појавни облици у пракси могу сврстати у ове аранжмане.

Кандидаткиња успешно представља и оквире функционисања ових аранжмана у пракси и аргументовано опредељује њихову правну природу. Такође је значајно и указивање на све ситуације у којима се Република Србија јављала у овим аранжманима јер једино кроз релевантне примере из доступне праксе читаоцу се ова појава може приближити.

Научни допринос ове дисертације је пре свега што ће бити зачетник у дефинисању једне распрострањене, али никада до сада на свеобухватан начин у праву представљене појаве. Допринос може да се огледа и у идеји кандидаткиње да прикаже коегзистенцију различитих правних правила чије су димензије присутне у овој дисертацији – правилима међународног јавног права и привредног права. Допринос, можда и највећи, јесте то што ће ова дисертација моћи да послужи као својеврсна кодификација до сада некодификованих правних правила везана за појаву коју називамо међународним финансијским аранжманима. Истичемо да поред научног, ова дисертација треба да има и допринос правној пракси, а томе ће посебно служити њен последњи део у ком се кандидаткиња бави анализом конкретних међународних финансијских аранжмана како би демонстрирала да овај рад није и не треба да буде слово на папиру, већ само бележење и кодификација једне присутне и распрострањене правне појаве. Праћење ове појаве у будућности је од изузетног значаја будући да је реч о једном доста флуидном институту који једино праћењем кроз време и прилагођавањем анализе новонасталим околностима може правилно да се разуме. Кандидаткиња на крају сматра да и мимо ове дисертације остаје потреба правног регулисања опсега међународних финансијских аранжмана и њихове правне природе на унификовани начин *de lege ferenda* кроз одговарајуће међународноправне акте чему ова дисертација може бити и од практичне користи.

6. Закључак

Имајући у виду да је, докторска дисертација кандидаткиње Марије Вићић Симић под насловом: „Правна природа међународних финансијских аранжмана“, написана у свему према раније одобреној пријави, те да је оригинално и самостално научно дело

којим је кандидаткиња дала значајан допринос науци међународног јавног права, сматрамо да су се стекли сви услови да се приступи њеној јавној одбрани.

У Београду, 25.10. 2022. године

Чланови Комисије:

др Бранко Ракић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Бојан Милисављевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Татјана Јованић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Маја Лукић Радовић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Марко Димитријевић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу
